

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quomodo venturus sanguis omnium super Pharisæos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSUS 35.

Vi veniat super vos omnis sanguis
iustus qui effusus est super terram,
à sanguine Abel iusti, vsq; ad san-
guinem Zachariæ filij Barachia,
quem occidistis inter templum &
altare.

QUESTIO I.

Quomodo venturus sanguis omnium super
Phariseos?

§. 1. **Q**uomodo hoc intelligendum sit, non est
facile statuere. Non enim delicta maio-
rum imitari luere debent Pharisei. Quamquam au-
tem ipsi maiorum sint imitatores, satis tamen pro suis
peccatis poenarum daturi sunt, ut nihil opus sit alienas
culpas prelatere, propriis nimium infelices. Omnium
interpretationes eo tendunt, ut indicent non puniri
posteros ob peccata maiorum, sed ut alio modo ali-
quo probabili sententiam exponant.

Palatinus. Omnium cædium poenas daturus Phari-
seos, à sanguine minimi, vsque ad sanguinem maxi-
mi. Alii omnem poenam debitam occisoribus iusto-
rum eos subituros. Alii tantum scelus occiso Christo
Iudeos admisisse, ac si omnes iustos trucidassent. Alii
ideo grauius poenas daturus, quia post tot exempla
peccassent. Equidem illæ sententiæ grauius punien-
dos indicant, quod tamen non satis indicat, quomo-
do sanguis præcedentium cædium super eos veniat.
De extrema igitur poena, & publica, quam post annos
triginta octo, & antecessoribus claudibus luerint intel-
ligo. Ante suas quisque dedit poenas, nunc & suas quis-
que, & omnes in communi, perdita republica, & gen-
te excisa. Cum subito in vrbe aliqua grauius pecca-
tur, non statim illa excinditur, sed expectatur emen-
datio, ac cum longa serie maiores improbi fuerint, ma-
nequeadem in posteris obstinatio, tandem quasi com-
plexus iniquitatis euertitur, quod contingit, sine eo-
rum qui puniuntur iniuria, non enim quisquam gra-
uius, quam pro merito punitur, sed dum omnes
puniantur, definit res publica; quod si maiorum fuisset
vita, melior forte nondum finis aduenisset. Itaq; non
parcite ciuitati iam dudum peccatrici, cui maiorum
respectu parci poterat. Diluuium exiguo tempore o-
mnes abstulit, non omnes tamen grauius puniti sunt,
quam peccatores, qui variis casibus ante cataclysmum
interierunt, sed super eos omnia præcedentium pecca-
ta dicuntur venisse: quia post humani generis inemen-
dabilem malitiam visum est publicam poenam expe-
tere, & delere prauam generationem, ut sequentes
metu poenarum flagitii abstineant.

QUESTIO II.

Quis Zacharias?

§. 1. **F**ilium Barachia appellat. Coniecturæ incer-
te sunt, ideo brevis ero. Constat insignem a-
lium quem fuisse Prophetam, à Iudeis occisum; alii Pa-
trum Ioannis Baptiste opinantur, & causas, historial-
que non probabiles adferunt. Alii Zachariam, qui in
tet minoribus Prophetas numeratur. Alii Zachariam fi-
lium Ioiadae. Verum cum primum nominet Abelem,
consecutaneum fuit, vltimum nominare, non in alio
intermedio sistere, nam post duos illos Zacharias in
Scriptura nobiles, alii Prophetæ & iusti occisi sunt. De
hac quaestione in libris Regum, & præfat. ad Zacha-
riam disputationes vide.

Adami Conzen in Euang. Tom. I.

VERSUS 37.

Ierusalem Ierusalem qua occidis Pro-
phetas, & lapidas eos qui ad te mis-
si sunt: quoties volui congregare fi-
lios tuos, quemadmodum gallina
congregat pullos suos, sub alas, sed
noluisti?

QUESTIO I.

Quomodo voluit congregare filios Ierusalem?

§. 1. **A**morem erga homines suum similitudine
matris tenerime pullos suos amantis signi-
ficare voluit, ut ostenderet, tam multorum exitia,
non ex se esse, sed improbitate inobedientium
Iudeorum. Voluit ille, sed noluerunt illi; Caluinus
hinc de arcano Dei consilio quicquam colligi negat.
Piscator, de voluntate humanâ Christi, interpretatur.
Bullingerus ex eadem sectâ sed prior, non Christum
modo, sed Deum etiam Antechristi in carne tempora
congregare voluisse fateatur, itaq; etiam de diuina vo-
luntate sermonem esse non negat, Caluinus, *Simulac-
doctrina eius in medium profertur, Deum omnes velle colligere.*
sic & Bulling. non de arcano eius consilio, sed effectu cogitan-
dum. Impia etiam Zanchii est opinio. Ergo alij, inquit, *Hereticorum
placita.*
omnium hominum sunt prædestinati ad Euangelion audiendū,
ideoz, ad salutem consequendam: alij prædestinati ad non au-
diendum, ideoz, ad mortem. At vero Christus se colligere
voluisse, eos noluisse, nullum exclusit, quem colligere
noluerit, cui suum misericordiæ claudere noluerit,
nisi qui in eo recondi noluit. At cur non factum est,
quod voluit? Quia ita voluit, si & illi vellent, suam
voluntatem noluit esse nostræ voluntatis necessita-
tem. Nec à nostra tamen voluntate Dei voluntas pen-
det: sed ea efficax est cum ita per gratiam mouet no-
stram, ut consentiat; ac tum infallibilis est effectus
conuersionis, cum absoluta voluntate beneplaciti, &
vocat, & venire vocatos vult. Qui igitur voluntate an-
tecedente omnes vult saluos fieri, idem etiam omnes
congregare vult sub alas.

§. 2. Hinc luce clarius apparet gratiam sufficien-
tem ab efficaci distingui, qui enim vocati sunt sub a-
las, subire eas potuerunt, sine gratiâ sufficiente non
potuerunt. Quia tamen non venerunt, gratiam effica-
cem non acceperunt. Vide Bellarm. lib. 1. c. 11. de gra-
tia, & libero arbitrio.

§. 3. Hinc etiam liberum arbitrium non modo Bel-
larminus probat, lib. 5. c. 22. & 1. 6. c. 26. verum etiam I-
renæus 1. 4. c. 71. Quid enim clarius dici potuit? Volui
congregare, & noluitis? Certè qui nolle voluerunt,
etiam velle poterant, quod his potuissent, non ex-
probraret illis Christus contumaciâ, qua renue-
runt, sed miseriam subleuâget, qua impediti non po-
tuerunt, viresque volendi dedisset.

Liberum vero arbitrium etiam posteriores sectarii
vi veritatis adacti comprobant. Ita Beza lib. 1. qua-
estio. & respon. *autem* nostram voluntatem asserit, &
Amlingus, aliq; quos odiosè idcirco Lutherani Stoi-
ci appellant Synergistas, qui fuere olim primarii Theo-
logi Wittenbergæ, aliorum factione potentioris puls-
i. Eandem ve. itatem recens Arminiani in Hollandia
cum aliis articulis amplexi sunt, ut iam non sit, nisi
cum imperitioribus, & in concepta præcepto-
rum opinione suorum ideo obstinatio-
ribus, controuersia.

De VER.